وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّن بُيُوتِكُم سَكَنًا (سورۂ نحل)

ઘરેલુ ઝઘડોં સે નજાત કા રાસ્તા

સુકૂને ઘર

મુઅલ્લિફ

મૌલાના મુફ્તી સલમાન સા. બળૌદવી

ખાદિમ : દારૂલ ઉલૂમ બળૌદા, તાંદલજા, બળૌદા.

નાઝિમ : ઈદાર-એ-ફૈઝે કમર, બળૌદા.

પસંદ ફરમૂદહ

હઝ.મવ. ખલીલુ ર્રહમાન સજ્જાદ નૌમાની સા. (દા.બ.)

નાશિર

ઈદાર-એ-ફૈઝે કમર

મસ્જિદે આઈશા, પાનીગેટ બહાર, બળૌદા, ગુજરાત.

મો. ૮૮૬૬૮૫૯૦૩૨

A

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا (سورۃ نحل)

ઘરેલુ ઝઘડોં સે નજાત કા રાસ્તા

સુકૂને ઘર

મુઅલ્લિફ

મૌલાના મુફ્તી સલમાન સા. બળૌદવી

ખાદિમ : દારૂલ ઉલૂમ બળૌદા, તાંદલજા, બળૌદા.

નાઝિમ : ઈદાર-એ-ફૈઝે કમર, બળૌદા.

પસંદ ફરમૂદહ

હઝ.મવ. ખલીલુ રેહમાન સજ્જાદ નોમાની સા. (દા.બ.)

નાશિર

ઈદાર-એ-ફૈઝે કમર

મસ્જિદે આઈશા, પાનીગેટ બહાર, બળૌદા, ગુજરાત.

મો. ૮૮૬૬૮૫૯૦૩૨

يَارَبِّ صَلِّ وَ سَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِم

B

એક મિનટ ...
ઝરા સોચે....
કાબિલે તવજજુહ બાત

જો લોગ, બેટે ઓર માં (સાસ), બેટે ઔર બહુ (મિયાં-બીવી) મે યા સાસ ઔર બહુમે યા ઘર મેં એક દુસ્રે કે સાથ ઝઘડે કરવાતી હે વોહ ઈત્ના જરૂર સોચે કે... કહી ઐસા ન હો કે ઉન લોગોં પર દુન્યાહીમે અલ્લાહ કા અઝાબ મુસલ્લત હો જાએ. ઔર આખિરી ઉમ્રમે ઐસી બુરી બીમારિયોમે મુબ્તલા હો જાએ કે ખુદ વોહ ઔર ઉન્કી ઔલાદ ઉન્કી મોતકી દુઆએ કરે. ઔર રૂહ નિકલતે વકત બહુત બુરી તકાલીફ મે મુબ્તલા હો. બુઝુર્ગો કા તજરબા હૈ કિ ઐસે મર્દ ઔર ઐસી ઓરતે જો દુસરો કો નાહક સતાતે હે યા મિયાં બીવીકે દરમ્યાન એક દુસરે કે ખિલાફ કાન ભરકે ઝઘડા કરવાતે હે બસાઅવકાત આખિર ઉમ્રમે મુહલિક ઔર ખતરનાક બિમારિયો ઔર પરેશાનિયોમે મુબ્તલા હો કર ઉન્કા ઈન્તિકાલ હોતા હે.લિહાઝા હર ઐસા કૌલો ફેલ જિસ સે ઝઘડે હોતે હેં.ઉસ સે બચના-બચાના બેહદ જરૂરી હે. નીઝ ઝિંદગી મેં હર શખ્સ સુઈ-દોરી કા રોલ અદા કરે કેંચી કા નહીં.

يَارَبِّ صَلِّ وَ سَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

ફેહરિસ્ત

يَارَبِّ صَلِّ وَ سَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

ફેહરિસ્ત

ગનીમત સમઝ ઝિંદગી કી બહાર — યે મોકા ન મિલેગા તુઝે બાર બાર
તેરી કરની કે મિલેગેં તુઝ કો ફલ — આજ જો તુ બોએગા વોહ કાટેગા કલ

દિલ કી સખ્તી કા ઈલાજ

આપ (સ.અ.વ.)સે એક શખ્સને અપને દિલ કે સખ્ત હોને કી શિકાયત કી ઔર ઈલાજ દરયાફ્ત કિયા આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કિ અગર તુમ ચાહતે હો કિ તુમ્હારે દિલ નરમ હોજાએ તો મિસ્કીનોં કો ખાના ખિલાયા કરો ઔર યતીમ કે સર પર હાથ ફેરા કરો. (મુસ્નદ અહમદ)

يَارَبِّ صَلِّ وَ سَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

અર્ઝે મુઅલ્લિફ

તમામ તઅ્રી'ફ ઉસ અલ્લાહ કે લિયે હે જીસ્ને ઈન્સાનકો અચ્છે ઢાંચેમે પૈદા કિયા ઔર દુરૂદો સલામ નાઝિલ હો ઉસ મદની આકા (સ.અ.વ.) પર જીન્હોને ઈન્સાનો કો સહીહ મઆની મે ઈન્સાન બનને કે તરીકે સિખલાએ.

આજકલ મુસ્લિમ મુઆશરેમે હુકુક કી અદાઈગી મે કમઝોરી ઔર હુકૂકો હુદૂદકા પાસો લિહાઝ ન હોનેકી વજહ સે તલાક કે વાકિઆત બળ્હતે ચલે જાતે હે ઔર ઘર લડાઈ ઝઘડો કી વજહસે જહન્નમ કદા બન ગયા હે. મિયાં-બીવી મેં ઝઘડા, સાસ બહુ મે અનબન, નંદ (નણંદ) ભાવજ મે દિલ શિકની, દેરાની જેઠાની એક દુસ્રે કે દુશ્મન, ગર્ઝ ઘરો સે ચૈન સુકુન ખત્મ હોતા ચલા જા રહા હે ઔર બસા અવકાત આબાદ ઘર બરબાદ હો જાતા હે ઔર તલાક તક કી નોબત આ જાતી હે.

લિહાઝા ઘરો મે ચૈન સુકૂન કિસ તરહ આએ? તોડ ઔર તલાક કી જડે કૈસે ખત્મ હો? ઉસકે પેશે નઝર ઈસ રિસાલે મે સાસ, બહુ, શોહર, નંદ (નણંદ) ઔર છોટે બડો કે લિયે ઐસી ઈસ્લામી હિદાયાત કો જમા કિયા હે કે અગર ઈસ કો પળ્હલે ઔર અમલ કર લે તો ઉમ્મીદ હે કિ ઘર મેં ચૈન-સુકૂનવાલા માહોલ પેદા હોગા ઔર હમારા ઘર જન્નત કા નમૂના બનેગા, ઈન્શાઅલ્લાહ...

રિસાલા લિખને કે બાદ મેને આલમે ઈસ્લામ કી મશ્હૂરો મઅરૂફ શખ્સીયત હઝ. મૌલાના ખલીલુ ર્રહમાન સજ્જાદ નૌમાની સાહબ (દા.બ.)કો પઢકર સુનાયા સાથ હી સાથ કલિમાતે બા-બરકત લિખને કી દરખ્વાસ્ત કી તો હઝરતવાલાને અપના કીમતી વક્ત ફારિગ કર કે બંદે કી હોસ્લા અફઝાઈ ફરમાતે હુએ "સુકૂને ઘર " મેં પેશ લફઝ લિખકર કિતાબ કી ઝીનત કો બઢા દિયા, નીઝ હઝરતને મુઝ સે ફરમાયા કિ ઈસે ઉર્દુ મેં ટાઈપ કર કે લખનૌ મેરે બેટે મૌલ્વી બિલાલ કો ભેજ દે મેં ઉન સે કેહ દુંગા કિ વોહ ઈસ કો ઉર્દુ મેં છપવા દે.

ઈસ ઝર્રાહ નવાંઝી પર મેં હઝરત કા શુક્ર ગુઝાર હું અલ્લાહ તઆલા હઝરતવાલા કો જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ ઔર હઝરત કા સાયા હમ પર બઆફિયત તાદૈર બાકી રખે નીઝ ઈસ કિતાબ કો હકીકત મેં ઘરોં મેં સુકૂન કા ઝરીઆ બનાએ. આમીન...

તાલિબે દુઆ

મુહંમદ સલમાન બળૌદવી ગુફિર લહૂ વલિ વાલિદયહી

ખાદિમ : દારૂલ ઉલૂમ બળૌદા, તાંદલજા, બળૌદા.

નાઝિમ : ઈદાર-એ-ફૈઝે કમર બળૌદા.

:: ગીબત કા કફ્ફારહ ::

ગીબત સે બચીયે, ખુદા ન ખ્વાસ્તા ગીબત હોજાએ તો اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلَنَا وَلَهٗ કેહ કર ખૂબ મઆફી માંગે (બયહકી)

પેશ લફ્ઝ
કલિમાતે બા-બરકત
હઝરત મૌલાના ખલીલુ ર્રહમાન સજ્જાદ નૌમાની સા. (દા.બ.)

બિસ્મિલ્લાહિ ર્રહમાનિ ર્રહીમ

ઈન્સાની ઝિંદગી કે ખુશગવાર ઔર કામ્યાબ હોને કે લિયે નિહાયત ઝરૂરી બલ્કિ બુન્યાદી બાત યે હે કિ ઘર કે પૂરે માહોલ મેં ખુશીયોં ઔર સુકૂનો ઈત્મિનાન કા માહોલ હો. ઔર યે તબ હી મુમકિન હે જબ કિ ઘર કે હર હર ફર્દ કા મિઝાજ ઔર તમામ દુસરે અફરાદે ખાના કે સાથ રવય્યા ઐસા હો કિ સબ એક દુસરે સે ખુશ ઔર મુતમઈન રહેં. દિલોં મેં અગર એક દુસરે કે લિયે નફરત, હસદ ઔર કીના કી કેફિયતેં હોગી, ઔર છોટી છોટી બાતોં પર અગર નારાઝ હોજાને, બદગુમાન હોજાને ઔર શિક્વે શિકાયત કરને કી આદત હોગી તો ઘર કા માહોલ હમેંશા મુકદ્દર ઔર બોઝલ રહેગા, ઔર ઉસ કા અષર જિસ્માની સિહહત પર ભી બહુત બુરા પડતા હે, ઔર દીનો અખ્લાક ભી તબાહ હોજાતે હેં.

ગુઝિશ્તા દોર મેં રિવાજ યે થા કિ બળે બુળ્હે ઔર ખાનદાન

કે બુઝુર્ગ મર્દ ઔર ખ્વાતીન છોટોં કો ઝિંદગી કે નશેબો ફરાઝ સમઝાતે થે. ઔર ઘર કે બચ્ચે બચ્ચીયાં, અપના ઘર બસાને સે પેહલે હી ઝિયાદહતર ઝરૂરી બાતેં અપને બુઝુર્ગો કી ઝુબાન સે,ઔર ઉન કે અમલી રવય્યે સે, સીખલિયા કરતે થે, મગર અફસોસ કિ હમારે ઈસ દોર મેં ન બળોં કે પાસ યે સમઝ હે કિ વોહ અપને બચ્ચો કો ઝિંદગી ગુઝારને કા સલીકા સિખાએં, ન ઉન કે પાસ અપને બચ્ચોં કો ઝરૂરી બાતેં બતાને કા વક્ત હે, ઔર ન છોટોં કે અંદર અપને બળોં કા અદબો ઈહતિરામ હે ઔર ન ઉન કે તજરુબોં કી રોશની મેં બહુત કુછ સીખ લેને કા જઝબા ઔર તલબ હે, અજીબ દોડતી ભાગતી ઔર બે-બરકત ઝિંદગી હે જિસ મેં તેઝી સે દિન ગુઝર જાતે હેં, ઔર અપને કો બહુત પળ્હા લિખા સમઝનેવાલા ઈન્સાન ભી રોઝમર્રાહ કી બુનિયાદી બાતોં સે બિલકુલ બેખબર ઔર નાદાન નઝર આતા હે, ઔર યે ઉસી કા નતીજા હે કિ બાહિર સે જો લોગ ખાતે પીતે ઔર ખુશો ખુર્રમ રેહતે હેં,અંદર સે ઝિયાદહતર ખુશીયોં સે મહરૂમ ઔર શદીદ ઝહની ઉલ્ઝનોં ઔર બાહમી ના ઈત્તિફાકિયોં કા શિકાર નઝર આતે હેં.ઔર ઝિયાદહ દુખ ઈસ બાત પર હોતા હે કિ વોહ

ઘરાને જહાં સૌમો સલાત કી પાબંદી નઝર આતી હે વહાં કા હાલ ભી ઈસ લિહાઝ સે અકષર બહુત અચ્છા નઝર નહીં આતા.

અલ્લાહ તઆલા જઝાએ ખેર દે બળૌદા, ગુજરાત કે જવાં ઉમ્ર-વ-જવાં હિમ્મત આલિમે દીન ઔર દાઈ ઔર મુબલ્લિગ અઝીઝ મુકર્રમ મૌલાના મુફતી સલમાન સાહબ કો કિ ઉન્હોંને બળે હી સાદા ઔર દિલનશીં અંદાઝ મેં વોહ ઝરૂરી હિદાયાત લિખ દીં જિન પર અમલ કર કે ઘરોં કે અંદર ખુશીયોં ઔર મુહબ્બતોં કા માહોલ મુસ્તકિલ તૌર પર બનાયા જાસકતા હે, એક ઘરાને મેં આમ તૌર પર જો અફરાદ હોતે હેં , વાલિદૈન, ઔલાદ, બહુ, દામાદ , સાસ, ખુસર વગૈરહ સબ હી અગર વાકિઅતન ફાઈદહ ઉઠાને ઔર સીખને કે ઈરાદે સે ઈસ કિતાબ કો પળ્હેંગે ઔર બાર બાર પળ્હતે ઔર તાઝા કરતે રહેંગે, ઔર આપસ મેં ઈસ મેં લિખી ગઈ બાતોં કા મુઝાકિરહ કરતે રહે તો ઉમ્મીદ હે કિ ઉન્હેં ખૂદ બહુત નફા મહસૂસ હોગા.

અઝીઝ મુકર્રમ મૌલાના મુફતી સલમાન સા. ને અઝ રાહે મુહબ્બત બમ્બઈ મેં કિયામ કે દૌરાન ઔર બમ્બઈ સે ખાનકાહ આતે હુએ બિલ-ઈસ્તિઆબ ઈસ આજિઝ કો ઈસ ફરમાઈશ કે

સાથ અપની યે તહરીર પળ્હકર સુનાઈ કિ ચંદ કલિમાત ઈસ પર લિખ દિએ જાએં, સુનતે હુએ શિદ્દત સે દિલ મેં યે ખ્યાલ આયા કિ યે ફૈઝ હે દર અસલ ઉન કે શૈખો મુર્શિદ ઔર હમ સબ કે મખ્દૂમો મુકર્રમ હઝ. મૌલાના કમરૂઝઝમાં સા. (દા.બ.) કા, ઔર ઉન કે વાલિદે મુહતરમ કા જિન કે દિલ મેં શદીદ તડપ હે કિ ઉનકા યે બેટા દીન કી મકબૂલ ખિદમત કે લિયે બારગાહે ખુદાવંદી મેં મકબૂલીયત પા લે.

ઈસ આજિઝને અજ્ર મેં શિર્કત ઔર હુસૂલે સઆદત કી નિય્યત સે ઉન કી ફરમાઈશ કી તઅમીલ મેં યે ચંદ સતરેં લિખ દી હેં, દુઆ હે કિ અલ્લાહ તઆલા ઈસ કિતાબ કે નફા કો આમ ફરમાએ, ઔર ઉસ કે લિખનેવાલે કી મેહનત કો કબૂલ ફરમાકર ઉન્હેં અપને મકબૂલ બંદો મેં શામિલ ફરમાએ.

દુઆગો ઔર દુઆઓં કા મોહતાજો તાલિબ
ખલીલુ ર્રહમાન સજ્જાદ નૌમાની
ખાનકાહે નૌઅમાનિયહ મુજદ્દિદિયહ,
મમદાપૂર, નેરલ, તા. કરજત, જિ. રાયગઢ(મહારાષ્ટ્ર)
(૨૬ શવ્વાલ, ૧૪૩૩, ૧૪ સિતમ્બર ૨૦૧૨ બરોઝ જુમ્આ)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

તમામ તઅ્રીફેં ઉસ અલ્લાહ કે લિયે હે જિસને "ઘર" કો સુકૂન કા ઝરીઆ બનાયા ઔર દુરૂદો સલામ નાઝિલ હો ઉસ મદની આકા (સ.અ.વ.) પર જિન્હોંને ઘર મેં રેહને કા ઔર ઘર કો આબાદ કરને કા તરીકા સિખલાયા.

ઘર એક અઝીમ નેઅમત :

ઘર અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમતોં મેં સે એક બહુત બડી નેઅમત હે, ઝિંદગી કે ઈસ કઠિન સફર મેં ઘર એક બેહતરીન જાએ પનાહ હે, જહાં ઈઝ્ઝત-આબરૂ ઔર ઈમાન બચા રેહતા હે.ઘર મુઆશરે કી પેહલી ઈકાઈ ઔર પેહલી ઈંટ હે.મુંઆશરે કી ઈમારત ઉસી વક્ત ઠીક ખડી હો સકતી હે જબ યે ઘરવાલી ઈકાઈ ઠીક હો, અગર પેહલી ઈંટ હી અપની જગહ સે હિલ જાએ તો મુઆશરે કી બુલંદો-બાલા ઈમારત ઠીક હો હી નહીં સકતી.

ઘર કિસે કેહતે હેં ? :

ઘર દીવારોં કા નામ નહીં, મારબલ ઔર રંગબેરંગી ટાઈલ્સ કા નામ નહીં. માદિયત (માલ) સે ભરે બકસો ઔર બેગો કા નામ ઘર નહીં હે. ઘર તો વોહ હે જહાં ઘર મેં રેહનેવાલોં કે દિલ

મિલે હુએ હો.દિલોં મેં મુહબ્બત એક દુસ્રે કે લિયે ભરી હુઈ હે તો છોટી ઝોંપડી ભી સહીહ મઆની મેં ઘર કા મંઝર પેશ કરતી હે. અગર દિલોં મેં જોડ નહીં, એક દુસ્રે સે મુહબ્બત નહીં તો બડે બડે મહલ (બંગલે) ઔર હવેલિયાં ભી વિરાન ખંડરાત હે.ઉન્હેં ઘર નહીં કહા જા સકતા. ઘર તો વહી હે જહાં દિલોં મેં મુહબ્બત હો, પ્યાર હો ઔર જહાં કે રેહનેવાલોં કે દિલ આપસ મેં જુડે હુવે હો. અગર ઘર મેં મુહબ્બત હોગી તો ફિર ઔરત એક વક્ત કે ખાને પર ભી ગુઝારા કર લેગી. ઔર મર્દ ભી ભૂકા સો જાએગા.ઔર ઉસ ભૂકે રેહને મેં ભી દોનોં કો નિહાયત સુકૂન કા એહસાસ હોગા. ઔર જહાં દિલ મિલે હુએ નહીં, પ્યારો મુહબ્બત નહીં વહાં પેટભર ખાના મિલને ઔર તમામ નેઅમતોં કે બા-વજૂદ વોહ ઘર ઘર નહીં. બલ્કિ વહાં વહશત , ખૌફ , તંગી ઔર પરેશાનિયાં હોગી.

આજ લોગ ઘર કે સિલસિલે મેં ધોકે મેં પળે હુએ હેં કે ઘર સામાનોં સે, અચ્છે મારબલ ઔર ટાઈલ્સ સે નીઝ અચ્છે ગાલીચે કાલીન ઔર ફર્નીચર સે બના કરતે હેં. યે સિર્ફ ઔર સિર્ફ ધોકા હે. અગર ઈસી કો ઘર કહા જાતા તો આલીશાન મહલ (બંગલે) મેં જી

કયું ઉકતા જાતા હે ? દિલ કયું ગભરાતા હે ? વહશત કયું હોતી હે ? યહાં સે ભાગને કો જી કયું ચાહતા હે? દિમાગ કયું ગરમ રેહતા હે ? વહાં તકલીફ કે કાંટે કયું ચુભતે ? વહાં દિલ કયું ઝખ્મી હોતે ? વહાં અંદર હી અંદર હડ્ડીયા કયું ઘુલતી ?

યે એક સચ્ચી પક્કી હકીકત હેકે ગેર આઈલી મસાઈલ (ઘર સે બાહિર) કા ગમ આદમી કો ઈતના જલ્દ બુઢ્ઢા નહીં કરતા જીતના જલ્દ આઈલી મસાઈલ (ઘરેલુ મસાઈલ) કા ગમ આદમી કો બુઢ્ઢા કર દિયા કરતા હે. બાહિર કા ગમ બરદાશ્ત હો જાતા હે. ઘરેલુ મસાઈલ કા ગમ નાકાબિલે બરદાશ્ત હોતા હે. ઘરેલુ મસાઈલ કા ગમ ઈન્સાની ઝિંદગી કા ઐસા નાસુર હે કે ન કિસી કો બતા સકતે હેં ન છુપા સકતે હે. ન કેહ સકતે હે ન સેહ સકતે હે. ઈસ કી વજહ સે આદમી અંદર અંદર હી ઘુલતા હે. નતીજે મેં બીમારિયાં વુજૂદ મેં આતી હે. ચાહે મર્દ હો યા ઔરત યે ગમ ઉસે અંદર હી અંદર ખત્મ કર દેતા હે.પેહલે ઘર ઈમાન કી હિફાઝત કી જગા હુવા કરતે થે જહાં ઈઝઝત ઔર આબરૂ કી હિફાઝત કે સાથ સાથ ઈમાન કી હિફાઝત હુવા કરતી થી ઔર અબ હાલ યે હે કે ઘર

ઈમાન કી બરબાદી કી જગા બને હુવે હેં, જહાં દિલ ટુટ રહે હેં, ઝુલ્મો નાઈન્સાફી હો રહી હે, રિશ્તેદારોં સે તઅલ્લુકાત ખતમ કિયે જા રહે હેં કિસ હદ તક તબ્દીલી આ ચુકી હે? કિત્ના ફર્ક આગયા હે?

ઘર કી રૂહ મુહબ્બતો સુકૂન હે : અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوْتِكُمْ سَكَنًا (سورة نحل)

તરજમા :અલ્લાહ તઆલાને તુમ્હારે લિયે તુમ્હારે ઘરોં કો સુકૂન કા ઝરીઆ બનાયા.

ઈસ આયતે કરીમા મેં અલ્લાહ તઆલાને ઘર કો “સકન” ફરમાકર ઘર બનાને કા મકસદ, ફલસફા ઔર હિકમત બયાન કર દી કે ઉસ કા અસલ મકસદ જિસ્મ ઔર દિલો દિમાગ કા સુકૂન હે.પતા ચલા કિ ઘર કી રૂહ મુહબ્બતો સુકૂન હે.

★ બસ્તીએ મદીના મુહબ્બત કા નગીના :-

મદીના મુનવ્વરહ મેં ઉસ ઝમાને મેં ઘર કચ્ચે થે, છતોં મેં ખજુરોં કો તને થે, ટાટ કે દરવાઝે થે, કચ્ચે પત્થરોં કી દીવારેં થી ઝમીન પર ફર્શ કે બજાએ રેત હુવા કરતી થી, ખાલેં (ચમડે) હી બિસ્તર કે તૌર પર ઈસ્તિમાલ હોતી થી, રૂઈ કે તકિયે કા તસવ્વુર નહીં થા, બલ્કિ કભી ઝમીન પર હી સર રખકર સોજાયા કરતે

ઔર કભી ખજુર કી છાલ કે તકિયે પર સર રખ લેતે ઔર મીઠી નીંદ સોજાયા કરતે થે. લેકિન ઉસ કે બાવજૂદ વાકિઈ વોહ ઘર ઘર હુવા કરતે થે, પનાહ કી જગા હુવા કરતે થે ક્યું કિ બીવી સિર્ફ અપને ખાવિંદ કી હુવા કરતી થી ઔર વહાં કા ખાવિંદ સિર્ફ અપની બીવી કા હુવા કરતા થા, અવલાદ સિર્ફ અપને વાલિદૈન કી હુવા કરતી થી ઔર હર એક કે હુકૂક કી અદાયગી કી વજહ સે આપસ મેં ઐસી મુહબ્બત ઔર ઉલ્ફત હુવા કરતી થી કે ઘર કે સારે લોગ એક જાન કી તરહ નઝર આતે, મુત્તહિદ ઔર મુત્તફિક નઝર આતે બલ્કિ મદીના મુનવ્વરહ કી પૂરી બસ્તી એક ઘર કા નમૂના પેશ કરતી ગોયા કે પૂરા મદીના મુનવ્વરહ ઔર ઉસ કે સેકડોં મકાન એક હી ઘર કી તરહ નઝર આતે.

પેહલે મુસલમાનોં કે ઘરોં કે યે હાલાત ઔર યે કહાનિયાં નહીં હુવા કરતી થી. મુસ્લિમ મુઆશરે મેં તો યે બાતેં સુનને કો ભી નહીં મિલા કરતી થી. મુસલમાન તો ઈતને વસીઉઝઝર્ફ હુવા કરતે થે, ઉન કે દિલ ઈતને બડે હુવા કરતે થે કે પૂરી મદીના કી બસ્તી એક હી ઘર લગતી થી, જહાં હર તરફ મુહબ્બત હી મુહબ્બત થી, હર તરફ સુકૂન હી સુકૂન થા, હર તરફ પ્યાર હી

પ્યાર થા, અગર કોઈ હબ્શા સે આયા વોહ ભી ઈત્મિનાન સે અંદર આ ગયા, જો રૂમ સે આયા વોહ અમનો અમાન કે સાથ ઉસી બસ્તી કા બાશિન્દહ બન ગયા, જો ફારસ સે આયા યહાં આકર પુર-અમન શેહરી બન ગયા, જો ભી આયા ઔર જહાં સે ભી આયા ચાહે ઉનકે કબાઈલ અલગ થે ઝુબાનેં અલગ અલગ થી રંગો નસ્લ મેં ઈખ્તિલાફ થા લેકિન સબ કે સબ હી ને ઉસ મદીના કી બસ્તી કો અપના ઘર બના લિયા ઔર ઉન કા આપસ કા પ્યાર ઐસા થા કે દેખનેવાલા સમઝતા થા કે યે સબ એક હી ઘર કે લોગ હેં.

ઔર આજ?

આપ (સ.અ.વ.) કી બયાન કરદહ તાલીમાત ઔર એહલે મદીના કી સિફાત (જો અભી ઝિક્ર હુઈ) સે ખાલી હોને કી વજહ સે એક હી ઘર કે અફરાદ ઔર એક હી માં-બાપ કી ઔલાદ કંઈ હિસ્સો મેં બટ ચુકી હે ઔર હર એક કે દિલ એક દુસ્રે સે ફટ ચુકે હે. બીવી મેં વોહ ઈતાઅતો ફરમાંબરદારી હે, ન શોહર કે સીને મેં વોહ મુહબ્બત કરનેવાલા દિલ હે, ન બીવી મેં શોહર કે લિયે વોહ ખેરખ્વાહી કા જઝબા હે ઔર ન શોહર કે સીને મેં અપની બીવી કે

લિયે રહમ કા માદાહ હે જો કભી મુસલમાન ઘરોં કી ઝીનત હુવા કરતા થા ઔર ન અવલાદ કે દિલ મેં અપને માં-બાપ કી અઝમત ઔર તૌકીર હે, ન ભાઈ ભાઈ મેં, ન ભાઈ બહન મેં પ્યાર, ન સાસ-બહુ મેં ઔર ન નંદ-ભાવજ મેં મુહબ્બત.

નતીજા યે હુવા કે ઘર મેં ચેન-સુકૂન ઔર મુહબ્બતભરા માહોલ ન હોને કી વજહ સે ઘર કે મર્દ ઔર ઔરત કે સાથ સાથ બચ્ચોં કો ભી ઘર કે બાહિર રેહના ઝિયાદહ અચ્છા લગતા હે ઘર મેં રેહને કે મુકાબલે મે કયુંકિ યે ઉસૂલી બાત હે જહાં કાંટે હોતે હેં ઉસ જગા કોઈ નહીં ઠેહરતા ઔર જહાં ફૂલ હોતે હેં વહાં જી લગતા હે.

★ આપસ મેં દિલ કૈસે જુડેગેં ?

જિસ તરહ ઈંટ કો ઈંટ સે મિલાને કે લિયે સિમેન્ટ કી ઝરૂરત, કાગઝ કો કાગઝ સે જોડને કે લિયે ગોંદ (ગુંદર) કી ઝરૂરત, કપડે કો કપડે સે જોડને કે લિયે સુઈ-દોરી કી ઝરૂરત, ઈસી તરહ એક ઈન્સાન કો દુસ્રે ઈન્સાન સે જોડને કે લિયે સુન્નતોં કી પાબંદી કે ઝરીએ આપસ મેં મુહબ્બતવાલા મુઆશરહ બનાને કી ઝરૂરત હે.

મિષાલ : હમ ઘરોં મેં અચાર બનાતે હેં, અચાર મેં હર એક કા મિઝાજ અલગ અલગ હોતા હે, મેથી કડવી, આમ ખટ્ટા, નમક ખારા ઔર મિર્ચ તીખી હોતી હે, લેકિન તેલ કી બુનિયાદ પર હર એક કે અંદર મિલાપ હોજાતા હે, નીઝ બિગાડ સે હિફાઝત હોતી હે, અગર તેલ ન હો તો અચાર બિગડ જાતા હે, ઈસી તરહ હમારે ઘરોં મેં એક દુસ્રે કે મિઝાજ અલગ અલગ હોતે હેં, ઘરોં મેં બિગાડ ન હો , ઝઘડે ન હો ઉસ કે લિયે હમેં હર એક કે હુકૂક કો અદા કરતે હુવે, સુન્નતોં કી પાબંદી કે સાથ સાથ હિલ્મો બુર્દબારી (બરદાશ્ત કરને કા જઝબા) પૈદા કરને કી ઈન્તિહાઈ ઝરૂરત હે.

★ ઘર કૈસે આબાદ હો ? :-

ઘર મેં ચેન સુકૂન લાને કે લિયે ઔર ઘર કો અચ્છી તરહ આબાદ કરને કે લિયે ઘર મેં પાંચ કામોં સે બચના ઔર ચાર કામોં કી પાબંદી બેહદ ઝરૂરી હે.

★ ઇન પાંચ કામોં સે બચના ઝરૂરી હે :- (૧) ગુનાહોં સે : ઘર ગુનાહોં સે પાક હો નીઝ અલ્લાહ કો નારાઝ કરનેવાલા કોઈ કામ હમારે ઘરોં મેં ન હો, જબ મામૂલી હાકિમ કો નારાઝ કર કે હમેં ચેન નહીં મિલતા તો અહકમુલ હાકિમીન કો નારાઝ કર કે કૈસે

સુકૂન મિલેગા? (૨) તકબ્બુર સે બચના ઝરૂરી : ઘર મેં હર એક કી સોચ યહી બન ગઈ કે ઘર મેં સબ કુછ મેરી રાય કે મુતાબિક હોના ચાહિયે, ફલાં કામ મુઝે પુછે બગૈર કૈસે હો ગયા? મેં ઉંચા યા ઉંચી નઝર આઉં, તો દુસરે કો નીચા દીખાને મેં હર વક્ત ઈસી ઈન્તિઝાર મેં રેહતા હે કે કિસી તરહ ઉસ કો ઝલીલો રૂસ્વા કરૂં. શયતાન ઈસી તકબ્બુર કી વજહ સે મરદૂદ હુવા. ઈમામ મુહંમદ ગઝઝાલી (રહ.) ને લિખા હે કિ તીન ગુનાહ ઉમ્મુલ ખબાઈષ (તમામ બુરાઈયોં કી માઁ)હે. હસદ ,હિર્સ (લાલચ) ઔર તકબ્બુર. મુર્શિદુલ ઉલમા વસ્સુલહાઅ શયખુઝઝમાં હમારે હઝરત મૌલાના કમરૂઝઝમાં સા. ઈલહાબાદી (દા.બ.) ને એક મૌકે પર ફરમાયા ખુદી કે સાથ ખુદા નહીં મિલતા, લિહાઝા ઉજબ ઔર તકબ્બુર કો અપને ઘર કે કરીબ હી ન આને દે, મિયાં-બીવી, સાસ-બહુ, ઔર ઘર કે દીગર અફરાદ મેં જો ઈખ્તિલાફ ઔર લડાઈ ઝઘડા હોતા હે ઔર વોહ દિન બદિન બઢતા રેહતા હે ઉસ મેં બુનિયાદી રોલ તકબ્બુર (હર એક કા અપના ઈગો) કા હે. (૩) ગુસ્સે સે પાક રખના ઝરૂરી હે : યે બાત તજરબે સે ષાબિત હે કિ આદમી કો અપને ગુસ્સે કી હાલત મેં

કિએ હુવે ફેસલોં પર હંમેશા શર્મિન્દગી હી ઉઠાની પડતી હે, ગુસ્સે કી હાલત મેં એક બાત કેહ તો જાતા હે, ફેસલા તો કર લેતા હે, બાદ મેં ઉસે હંમેશા ઉસ બાત પર નદામત ઔર પશેમાની સે દો-ચાર હોના પડતા હે, લિહાઝા ગુસ્સે સે બચે.(૪) હરામ તઅલ્લુકાત સે બચના ઝરૂરી હે : જિસ સે અપની હિફાઝત ઝરૂરી હે વોહ ગેર મહરમ કા તઅલ્લુક હે યાની ઔરત કા તઅલ્લુક કિસી ગેર મર્દ સે ઔર મર્દ કા તઅલ્લુક કિસી ગૈર ઔરત સે ન હો, ક્યું કિ અગર (ખુદા નખ્વાસ્તા) યે બીમારી ઘર મેં આગઈ કે મર્દ કા ગેર મહરમ ઔરત સે ઔર ઔરત કા ગેર મહરમ મર્દ સે તઅલ્લુક હોગયા તો ઘર કા સુકૂન તબાહો બરબાદ હોજાએગા, આજ હમારે મુઆશરે મેં સબ સે ઝિયાદહ વસાઈલ ઔર મવાકેઅ ઈસી કબીહ (ખતરનાક) ગુનાહ કે હેં, નાજાઈઝ દોસ્તીયોં કે મૌકે ઔર હરામ તઅલ્લુકાત કી રાહેં ખુલી હે, મખ્લૂત મેહફિલોં કા તો પુછના હી કયા? શાયદ હી કોઈ તકરીબ ઐસી હો જહાં મખ્લૂત મેલ-જુલ ન હોતા હો, સ્કૂલ કોલેજ સે લેકર શાદી વગૈરા તક કોઈ ભી ઉસે બુરાઇ નહીં સમઝતા બલ્કિ કેહતે હેં કે ઉસ સે એઅ્તિમાદ બળ્હતા હે ,રહી

સહી કસર મોબાઈલ ઔર ઈન્ટરનેટને ઘરોં મેં હી પૂરી કર દી, જિસ સે ચાહે હરામ તઅલ્લુક બનાએ, હરામ દોસ્તીયા નિભાએ ન તો કિસી કા ડર ઔર ખૌફ ઔર ન અપને કિએ પર શર્મિન્દગી લિહાઝા ઘરોં મેં સુકૂન હાસિલ કરને કે લિયે હર એક કા હરામ તઅલ્લુકાત સે બચના ઝરૂરી હે. (૫) હરામ લુકમે સે બચના ઝરૂરી : ઈસ બાત કી કોશિશ હો કે હમારે ઘરોં મેં હરામ લુકમા ન આએ જૈસા લુકમા પેટ મેં જાએગા ઉસી એઅ્તિબાર સે અષરાત ઝાહિર હોંગે.

★ **ઘર મેં સુકૂન લાને કે લિયે ચાર કામોં કા ઈહતિમામ જરૂરી હે :** (૧) ઈસ બાત કી કોશિશ હો કે ઘર કા કોઈ ફર્દ બેનમાઝી ન રહે. ઘર કે તમામ અફરાદ મર્દ હો યા ઔરત પાબંદી સે નમાઝ કો અદા કરનેવાલે બન જાએ. બચ્ચો કો બચપન હી સે નમાઝ કા આદી બનાએ ઔર બચપન હી સે ઉન્હેં નમાઝ સિખાએ. (૨) ઘર કા હર ફર્દ કુર્આને કરીમ કી તિલાવત કો અપના મઅ્મૂલ બનાએ, આપ કા દિન બગૈર તિલાવત કે ન ગુઝરે ઝિયાદા યા કમ મિકદાર મેં જરૂર કુર્આને કરીમ કી તિલાવત કો પાબંદી સે કરની ચાહિયે, ઔર કોશિશ કરે કે ઘર મેં તિલાવત કરતે વક્ત આવાઝ

ઈત્ની બલંદ જરૂર હો કે કમ અઝ કમ અપને કાનોં તક તો આવાઝ પહુંચે તાકિ વહાં અલ્લાહ કે ફરિશ્તે કુર્આન શરીફ સુનને કે લિયે હાઝિર હો તિલાવતે કુર્આન કી બરકત સે સારી બંદીશો સે નજાત મિલ જાએગી, સારે ફુઝૂલ વસવસોં સે નજાત મિલ જાએગી બસ હમ તિલાવતે કુર્આન કે ઝરીએ અપને ઘરો મેં ફરિશ્તોં કે ડેરે લગવાલે અલ્લાહ તઆલા તમામ મુસીબતો પરેશાની સે મહફૂઝ રખેગે, ફિર ઈન્શાઅલ્લાહ કિસી શયતાન કા શયતાની અમલ અષર અંદાઝ નહીં હોગા. (૩) રોઝાના રાત મેં સોને સે પેહલે જિત્ના હો સકે "ઈસ્તિગ્ફાર" જરૂર કર લિયા કરે.વૈસે તમામ મઅ્મૂલાત (નમાઝ, તિલાવતો અઝકાર) પૂરે કરને હી ચાહિયે. લેકિન કમ અઝ કમ ઈત્ના ઝરૂર હો કિ દિન ભર મેં જો ગુનાહ ઔર કોતાહિયા હુઈ હે ઔર યકીનન હોતી હી હે ઉન પર સોને સે પેહલે અલ્લાહ તઆલા સે નદામત કે સાથ અસ્તગ્ફિરુલ્લાહ કે અલ્ફાઝ અલ્લાહ કે સામને બેઠકર પઢ લિયા કરે તાકિ આજ કા મઆમલા આજ હી નિમટ જાએ ઔર કલ કયામત કે દિન રૂસ્વાઈ ન ઉઠાની પડે.(૪) કામ યે હે કે કિસી અલ્લાહવાલે સે તઅલ્લુક કાઈમ કર કે દીન કી રોશની મેં અપની

ઝિંદગી કે મઆમલાત મેં રેહનુમાઈ હાસિલ કરે. નીઝ અપને ઔર અપને ઘરવાલોં કે હાલાત ઉસ અલ્લાહવાલે કે સામને રખકર ઉન કી બતાઈ ગઈ રેહબરી ઔર હિદાયાત પર અમલ કરે.

લિહાઝા અબ મેં કુછ એૈસી શરઈ હિદાયાત લિખતા હું જિસ પર અમલ કરને સે ઘર કે તમામ અફરાદ કો ચેન સુકૂન મિલેગા ઔર ઘર એક ખૂબસૂરત હરાભરા બગીચા બનેગા જિસ મેં હર એક ખૂશ રહેંગે. ઈન્શાઅલ્લાહ...

:: હિદાયાત ::

આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા જો શખ્સ હમારે છોટોં પર રહમ ન કરે ઔર હમારે બડોકી ઈઝઝત ન કરે વોહ હમમે સે નહી. ઈસ હદીષે પાકકે પેશેનઝર હઝ.મવ.અલીમિયાં સા. નદવી (રહ.) લિખતે હૈ કિ અખ્લાક કી પેહલ બડો કો કરની ચાહિયે. સાસ-બહુમે બડી સાસ હોતી હે ઈસલિયે "હિદાયાત બરાએ સાસ"કો પેહલે ઝિક્ર કરતા હું

★ હિદાયાત બરાએ સાસ (સાસકો કૈસે રેહના હે?) :-

બહુ નિકાહ હોતેહી અપને માં-બાપ, ભાઈ-બહન ઔર

તમામ રિશ્તેદારોકો છોડકર એક અજનબી ઘરમે, નએ માહોલ ઔર અજનબી મુઆશરેમે કદમ રખતી હે, સાસ ઉમ્ર ઔર તજરબે મે બહુ સે બડી ઔર આગે હોતી હે લિહાઝા ઈસ નએ માહોલમે ઉસકો (બહુકો) માનુસ કરને ઔર સંભાલા દેનેકી સબસે બડી ઝિમ્મેદારી સાસ પર હે. સાસકો ચાહિયે કે વોહ બહુકે સાથ અપની લડકી જૈસા બરતાવ કરે. ઈસતરહ પ્યાર મુહબ્બત સે રખે કિ વોહ અપની વાલિદહ કો ભૂલ જાએ. ઉસ્કે રાહતો આરામકા ખ્યાલ કરે. હાકિમાના તરીકા ઈખ્તિયાર ન કરે કોઈ ગલતી ઉસસે હોજાએ તો દરગુઝર (મુઆફ) કરે. ઉસકી ગલતી દુસરી ઔરતો કે સામને બયાન ન કરે. અગર હમારા લડકા અપની બીવીકે હુકુક અદા નહી કરતા તો હમ અપને બેટે કો સમઝાએ કે વોહ અપની બીવી સે અચ્છા સુલુક કરે. અગર હમારા લડકા અપની બીવીકો અચ્છી તરહ રખતા હે હુકુક અદા કરતા હે ઔર બીવી સે મુહબ્બત કરતા હે તો અપને લડકે યા બહુકો તઅ્ના ન દે. જીસ તરહ અપની બેટી ઔર દામાદ કી મુહબ્બંત કો દેખકર ખુશ હોતે હે ઔર હમેશા વોહ મુહબ્બત સે રહે ઐસી દુઆ કરતે હે ઈસી તરહ અપને લડકે ઔર બહુ કી

મુહબ્બતકો દેખકર ભી ખુશ હો. ઔર ઉન દોનો કે લિયે ભી દુઆ કરે.

બહુ કે ઘરવાલોકા ઝિક્ર બુરાઇ સે ન કરે ન ઘર મે કિસીકો કરને દે. બહુકો અપને વાલિદૈન, ભાઇ-બહન ઔર દીગર રિશ્તેદારો કે સાથ મુલાકાત સે મના ન કરે. નીઝ ઉસે અપને મયકે (માં-બાપ કે ઘર) ભી જાને દે બગૈર શરઇ ઉઝર કે ઉસ્કા ઘર બંદ ન કરાએ. જીસ તરહ હમે અપની લડકિયો કે મયકે આને સે ખુશી હોતી હે ઈસી તરહ બહુકે મયકે જાને સે ભી ખુશ રહે. અપની બેટીકે મયકે આને સે હમ નારાઝગી કા ઈઝહાર નહી કરતે ઈસી તરહ બહુકે મયકે જાને સે ભી નારાઝગી કા ઈઝહાર નહી કરના ચાહિયે. ખાને પીને મે બહુ કે સાથ અપની ઔલાદ જૈસા બરતાવ કરે. અગર કિસી વકત ઉસ્કી તબીઅત મે સુસ્તી હો યા બીમાર હો તો ખુદ ઉસ્કો કામ કરનેસે મના કર દે. વોહ બીમાર હો તો ઈલાજ કરાએ. બહુ કે કામ કી તા'રીફ કરેં. ઘર મે લડાઈયો કી એક બડી વજહ યે ભી હે કિ સાસ અપની બેટી કી તો ખૂબ તા'રીફ ઔર બહુ કી બુરાઇ કરતી રેહતી હે ખાસ કરકે બહુકી ગૈર મૌજુદગીમે. ફિર જબ ઇન બાતોં કા બહુ કો પતા

ચલતા હે તો ઉસકા દિલ ફટ જાતા હે ઔર બહુ કે દિલ સે સાસ કી અઝમત ઔર વકાર કમ હો જાતા હે. અગર બહુ મે કોઈ કમી હો તો નરમી કે સાથ મુહબ્બત સે ઉસ કો સમઝાએ કામ ઝિયાદા હો તો ખુદ ભી ઉસ્કી મદદ કરે. ઉસ્કી કિસી કમી કો ઉસ્કે ખુસર (સસુર) સે ન કહે કે વોહ ઉસ્કો ડાંટ ડપટ કરે. ઈસી તરહ અપની લડકિયો કો સમઝાકર રખે કિ વોહ ઉન્સે બેકાર સુલુક ન કરે. ઉન્કી બુરાઈ ન કરે. અગર હમારી લડકિયાં ઉન્કી બુરાઈ બયાન કરે તો ફૌરન ઉન્હે ખામોશ કર દે. અપને ઘર કે નિઝામ કો ખુદ સંભાલે અપની લડકિયો કો દખલઅંદાઝી ન કરને દે. નીઝ અપની લડકિયો કો કેહ દે કે વો કોઈ ભી ઐસી બાત યા ઐસા કામ ન કરે જીસસે ભાવજ (બહુ) કી નફરત કા માહોલ પેદા હો ઔર ઘર કા ચૈન ખત્મ હો. અગર તુમ્હારી લડકિયાં બહુ સે છોટી હે તો ઉન્કો તાકીદ કરે કિ વોહ ઉન્કા અદબો ઈહતિરામ કરે ઉન્કે અદબો ઈહતિરામ કે ખિલાફ કોઈ બાત ઝુબાન સે ન નિકાલે. સાસ ઘર મે ચીઝો કી લેન દેન મે ભી બરાબરી ઔર ઈન્સાફ સે કામ લે. કપડા યા કોઈ ભી ચીઝ સિર્ફ અપની બેટીઓકો ન દે બલ્કિ બહુકો ભી શામિલ કર લે. વોહ ચીઝ ઐસી હે કે સિર્ફ એક

હી કે કામ કી હે તો અગર વોહ અપની બેટી કો દી હે તો બાદ મે કોઇ ચીઝ બહુ કો દે. નીઝ બેટીયોં કો છુપ છુપ કર ચીઝ ન દે સિર્ફ બેટીઓ કો દેને સે ઘર મે ઝઘડે જનમ લેંગે.

નીઝ નમાઝો કા, તિલાવતે કુર્આને કરીમ ઔર દીન કી બાતો કા મુઝાકરા પાબંદી કે સાથ કરતી રહે ઉસ્કા અષર બહુ પર ભી પડેગા ઔર વોહ ભી ઈસ તરફ માઈલ હોગી.

ખુલાસા યે હૈ કિ સાસ બહુ કો બહુ સમઝનેકી બજાએ બેટી સમઝેગી તો ઉસ્કી કમી ઔર બુરાઇ પર પરદા ડાલના. હર મુઆમલે મે રેહબરી કરના નીઝ ઉસ્કી રાહતો આરામ કા ખ્યાલ કરના આસાન હો જાએગા. ઔર ઐસા કરને સે સાસ કી મુહબ્બત બહુકે દિલમે જરૂર બાકી રહેગી ફિર વોહ દિલસે સાસ કી ખિદમત કરેગી.

★ હિદાયાત બરાએ બહુ (બહુ કો કૈસે રહના હે?)

સાસ કે સાથ કૈસે રહે? :- ઈસી તરહ બહુ કે લિયે જરૂરી હે કિ વોહ અપની સાસ કો "માં" સમઝે. ઉન્કા અદબો ઈહતિરામ અપની "માં" કી તરહ કરે. ઉન્કી ખિદમત કરના અપને લિયે સઆદત ઔર અચ્છા સમઝે. અગર વોહ કિસી બાત પર નારાઝ

હો તો ઉસ્કો બરદાશ્ત કરે ઔર ઉન્કી નારાઝગી પર નાગવારી કા ઈઝહાર ન કરે. નાક-મુંહ ન ચળહાએ અગર બે કુસુર ભી નારાઝ હો તો ખામોશ હો જાએ જબ ગુસ્સા ખત્મ હો જાએ તો અદબ સે હકીકત અર્ઝ કર દે. જબ ઉન્કો પુકારે તો અદબ સે પૂકારે. કોઈ કામ કરે તો ઉન્સે મશ્વરહ કર લિયા કરે. ઉન્કે (સાસકે) મશ્વરે કે બગૈર કોઈ કામ ન કરે. કિસી કે સામને ઉન્કી બુરાઈ ન કરે ઔર અગર કોઈ ઉન્કી બુરાઈ કરે તો ખામોશ કર દે. અગર કિસી જગહ જાના હો તો શોહર કી ઈજાઝતકે સાથ સાથ ઉન્કી ભી ઈજાઝત લે અગર સાસ કિસી જગહ આને-જાનેસે નારાઝ હો તો વહાં ન જાએ. તમામ કામો મે ઉન્કા પૂરા ખ્યાલ રખે. અપને શોહર કો ઉસ્કે માં-બાપ કે ખિલાફ ન કરે અગર હમારા શોહર હમારી બાતો મે આકર અપને વાલિદૈન કે ખિલાફ હો ગયા તો ઉસ્કી જન્નતકા મુઆમ્લા મુશ્કિલ હો જાએગા. હદીષ શરીફ મે હે કિ માં કે કદમો કે નીચે જન્નત હે ઔર બાપ જન્નત કા દરવાઝા હે અગર માં નારાઝ હે તો જન્નત કૈસે મિલેગી? ઔર બાપ નારાઝ હે તો જન્નત કા દરવાઝા કૈસે ખુલેગા? અગર આપ કે શોહર કે વાલિદૈન ઉસ સે નારાઝ હે તો ઉસે જન્નત કૈસે મિલેગી?

ફિર આપ દોનોં (મિયાં-બીવી)કા જન્નત મેં મિલના ભી દુશ્વાર હો જાએગા. અગર આપકા શોહર અપને માં-બાપ કી ખિદમત સે ગુરૈઝ (દુર ભાગે) કરે તો ઉસે સમઝાએ કે વોહ અપને વાલિદૈન કી ખિદમત ઔર ઈતાઅત કરે. અગર વોહ બીમાર હો જાએ તો ખૂબ ઉન્કી ખિદમત કરે.

ખુલાસા યે હે કિ બહુ અપને શોહર કી માં (અપની સાસ) કો સાસ સમઝને કી બજાએ અપની માં સમઝેગી તો ઉન્કી ખિદમત કે સાથ સાથ ઉન્કે રાહતો આરામ કા ખ્યાલ કરના નીઝ અપને શોહર કો માં કી ખિદમત પર ઉભારના આસાન હો જાએગા.

દેરાની-જેઠાની કૈસે રહે? :

ઈસી તરહ ઘરકી ઔરતોમે કોઈ તુમસે ઉમ્ર ઔર મર્તબેમે બડી હે જૈસે શોહરકે બડે ભાઈ કી બીવી (જેઠાની) તો ઉસ્કા અદબો ઈહતિરામ કરે. બાતચીતમેં ઔર હર કામમે ઉસ્કે મર્તબેકા લિહાઝ કરે. ઉન્કી (જેઠાની) ઔર ઉન્કે ઘરવાલો કી બુરાઈ ન કરે. જહાં તક હો સકે ઉન્કીભી ખિદમત બજા લાએ. કિસી કામ કે લિયે કેહના હો તો અદબ સે કહે. ઔર અગર વોહ

મર્તબેમે કમ યા ઉમ્રમે તુમસે છોટી હે જૈસે શોહરકે છોટે ભાઈકી બીવી (દેરાની) તો ઉસ્કે સાથ પ્યાર મુહબ્બત સે રહે. અપની બડાઈ ઉસ પર ન જતલાએ ઉસસે ગલતી હો જાએ તો દરગુઝર કરે ઉસે અપની છોટી બહન કી તરહ રખે ઉસે જબ કોઈ તકલીફ હો તો તુમ ઉસ્કી ખિદમત કરો જબ તુમ ખુદ ઐસા અચ્છા સુલુક કરોગી તો જરૂર દુસરી જાનિબ સે ભી ઐસાહી સુલુક હોગા.

નંદ (નણંદ) કે સાથ કૈસે રહે? :

ઈસી તરહ શોહર કી બેહનો કે સાથ ભી અચ્છા સુલુક કરે ઉનકો અપના મયકા છુડાને કી કોશિશ ન કરે. અગર આપકે ભાઈ કી બીવી (ભાવજ) આપકા આના જાના આપકે મયકે (પિયર) સે કમ કરા દે યા બંદ કરા દે તો આપ પર કયા ગુઝરેગી? કયા આપકો યે પસંદ હોગા? હરગિઝ નહી તો ફિર હમ અપની નંદ (નણંદ) કે બારે મે ભી અચ્છા સોચે. આપ યે તો ચાહતી હો કે હમારે ભાઈકી બીવી (ભાવજ) હમારા ઈકરામ કરે તો ફિર આપભી તો કિસીકે ભાઈકી બીવી (ભાવજ) હો? આપ ભી અપને શોહર કી બહન (નંદ)કે સાથ અચ્છા સુલુક કરે. અગર આપકા શોહર અપની બહનસે નફરત કરતા હે યા મુહબ્બત કમ કરતા હે તો શોહરકો સમઝાએ કે વોહ અપની બહનસે અચ્છા

સુલુક કરે ઔર ઉસસે હમદર્દી કા મુઆમલા કરે. ભાઇ-બહન મે જુદાઇ પૈદા કરને કી કોશિશ ન કરે. આપ કી ભાવજ આપકે ભાઇ કો આપસે જુદા કરાએ યે આપ પસંદ નહી કરતે તો ફિર આપ અપની નંદ (નણંદ) કા પૂરા ખ્યાલ કરે. ઉસે ભી અપને ભાઇ સે જુદા ન કરાએ. ખુલાસા યે હૈ કિ શોહર કી બહન કો અપની બહન સમઝ લે તો તમામ મસાઇલ હલ હો જાએંગે, ઇન્શાઅલ્લાહ.

શોહર કે સાથ કૈસે રહે ?

ઇસી તરહ અપને શોહર કી ખિદમત કરના ઉસ્કી રઝામંદી કા પૂરા ખ્યાલ કરના, હર જાઇઝ કામ મે ખાવિંદકી ઇતાઅત કરના, ઉસ્કે સામને ઝુબાન દરાઝી ઔર બદઝુબાની ન કરના (અકષર ઝુબાનદરાઝી ઔર બદઝુબાનીકી વજહસે તલાક હોતી હૈ) શોહર કી ઇજાઝત કે બગૈર કિસી કો ઘરમે ન આને દેના, શોહર કી ઇજાઝત કે બગૈર ઘર સે ન નિકલના, આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા કોઇ બીવી શોહર કી ઇજાઝત કે બગૈર બાહર ન નિકલે અગર વોહ ઐસા કરેગી (બગૈર ઇજાઝત નિકલેગી) તો આસ્માનકે ફરિશ્તે, રહમત કે ફરિશ્તે ઔર

અઝાબ કે ફરિશ્તે સબ ઉસ પર ઘર વાપસ આને તક લાનત કરતે રહેંગે. આપ (સ.અ.વ.)ને યે ભી ફરમાયા કે બીવી શોહર કી ઈજાઝત કે બગૈર નફલ રોઝા ન રખે અગર વોહ ઐસા કરેગી તો ઉસ કા રોઝહ કબુલ નહી હોગા. નીઝ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા જો ઔરત અપને શોહર કી તાબેઅદાર ઔર ફરમાંબરદાર હો ઉસ્કે લિયે હવામે પરિન્દે, દરિયાં મે મછલિયાં, આસ્માનો મે ફરિશ્તે ઔર જંગલો મે દરિન્દે ઈસતિગફાર કરતે હૈ.

શોહરકી ઈજાઝત કે બગૈર ઉસકે માલમે સે કિસીકો કુછ ભી ન દે ઔર શોહર કી હેષિયતસે ઝિયાદહ ખર્ચકા મુતાલબા (માંગે) ન કરે. નીઝ શોહર કો ઉસ્કી તંગદસ્તી ઔર બદસુરતી કી વજહસે હકીર ન સમઝે. અપને શોહરકે મર્તબેકા હરવકત ખ્યાલ રખે. કયુંકિ આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા "ઔરત ઉસ વકત તક અલ્લાહકા હક અદા નહી કર સકતી જબ તક વોહ અપને શોહરકા હક અદા ન કરે." નીઝ આપ (સ.અ.વ.)ને યે ભી ફરમાયા "અલ્લાહ તઆલા ઐસી ઔરતકો રહમતકી નઝરસે દેખતા હી નહી જો અપને શોહર કા શુક્ર અદા ન કરતી

હો". આપ (સ.અ.વ.)ને યે ભી ફરમાયા તુમ્હારા શોહર તુમ્હારી જન્નત ઔર જહન્નમ હે. અલ્લાહને અપની રઝામંદી શોહર કી રઝામંદીમે ઔર અપની નારાઝગી શોહર કી નારાઝગી મેં રખી હે. આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા જો ઔરત પાંચો નમાઝે પાબંદીસે પળહે, રમઝાનકે રોઝે રખે, અપની શર્મગાહકી હિફાઝત કરે ઔર અપને શોહર કી ઈતાઅત કરે તો ઉસસે કહા જાએગાકે જન્નતકે જીસ દરવાઝે સે તુ દાખિલ હોના ચાહે દાખિલ હોજા.

ખાવિંદ કે ઘર મે આને સે પેહલે અપને આપ કો સાફ સુથરા કર લે. શોહર કો સદકા ખયરાત કી તરગીબ દેતી રહે કોઈ ઐસા કામ ન કરે જીસ્કી વજહસે ખાવિંદ કી નઝર સે ગિર જાએ. ઈસી તરહ બચ્ચો કે બારે મે અપને શોહર સે મશ્વરા કરતી રહે. નીઝ ખાવિંદ કી જરૂરત પૂરા કરને મે કોઈ તરદુદ ન કરે. ખાવિંદ કો પરેશાની કે વકત તસલ્લી દે. ખાવિંદકે રિશ્તેદારો કે સાથ અચ્છા સુલુક કરે અગર કોઈ ગલતી હો જાએ તો ઉસે માન લે દલીલ બાઝી ન કરે. શોહર કી જરૂરત પૂરા કરને સે મના ન કરે. શોહર કી તારીફ કરતી રહા કરે. ખાવિંદ ઘર આએ તો ઉસ્કા

ઈસતિકબાલ કરે સબ કામ છોડકર ઉસ્કી તરફ હંસતે હુવે ચેહરે સે મુતવજજેહ હો જાએ. ઔર જબ ઘરસે વોહ જાએતો દુઆઓ કે સાથ મુસ્કુરાતે હુવે રૂખ્સત કરે, નીઝ ખાવિંદકે સામને હર વકત તરોતાઝા રહે મેલી કુચેલી ન રહે. હર હાલમે શોહરકા સાથ દે લેકીન જહાં ખુદા કી નાફરમાની હોતી હો વહાં પરહેઝ કરે (સાથ ન દે). ખર્ચમે કિફાયત શિઆરી ઈખ્તિયાર કરે. ગલત ફેહમી ઔર બદગુમાનીકા મૌકા ન દે. ખુલાસા યે હે કિ હુદુદે શરીઅતમે રેહકર શોહર કી ખિદમત, ઈતાઅત ઔર ફરમાંરદારી કરની હે.

બચ્ચો કે સાથ કૈસે રહે?

ઈસી તરહ અપની ઔલાદ કી તરબિયત કી બચપન સે હી ફિકર કરની હે. કયુંકિ માં કી ગોદ ઔલાદકા સબસે પેહલા મદ્રસા હે. બચ્ચા સાત સાલકા હો જાએ તો ઉસે નમાઝ કા હુકમ કરો ઔર દસ સાલકી ઉમ્રમે નમાઝ ન પઢને પર પિટાઈ કરો. મકતબો મદ્રસે મે બચ્ચેને જો તાલીમ હાસિલ કી ઉસ્કા ઘરમે ઈજરા કરાએ. મષલન બચ્ચેને ખાને પીને ઔર સોનેકી દુઆએ ઔર આદાબ મદ્રસેમે સીખેહે લેકીન ઉસ્કા ખાના પીના ઔર સોના ઘરમે હોતા હે તો ઉસ વકત ઉસે યાદ દિલાએ.

બચપનહીસે બચ્ચોકો સચ-જુઠ, હલાલ-હરામ સમઝાએ ઔર સુન્નતોંકી પેહચાન કરાએ. નીઝ નાચ ગાનોસે, ખિલાફે શરીઅત કામો સે ઔર ખિલાફે શરીઅત કપડોસે બચપન હી સે દુર રખે. બચપન સેહી ઈસ્લામી વઝઅ કતઅ કા ઈહતિમામ કરાએ. બચ્ચો કે સામને ખુદ ભી ખિલાફે શરીઅત કામો સે બચે ઔર ઔલાદ કે સામને મિયાં-બીવી, સાસ-બહુ ઔર ઘરકે અફરાદ લડાઈ ઝઘડોસે ભી દુર રહે. ઔલાદ કે લિયે ખાસ તૌર પર દુઆઓકા ભી ઈહતિમામ કરના ચાહિયે.

ઈસીતરહ ઘરકે દુસરે બચ્ચોકે સાથભી નિહાયત શફકતકા બર્તાવ કરે સબકે સામને ભી ઔર તન્હાઈ મે ભી. જબ ફુરસત હો તો દુસરે બચ્ચો કો ભી ગોદ મે લેકર ખિલાયા કરે. જબ અપને બચ્ચેકો કોઈ ચીઝ દો તો દુસરે બચ્ચો કો ભી જરૂર દે ઉસસે ઉન બચ્ચોકે વાલિદૈનકે દિલ મે તુમ્હારી કદર આએગી કયુંકિ અચ્છે અખ્લાક કા અષર જરૂર રેહતા હે.

નીઝ નમાઝોકી પાબંદી, તિલાવતો ઝિક્ર કા ઈહતિમામ ઘરકે માહોલકો દીની માહોલ બનાના ઔર શરઈ પર્દે કી રિઆયત કે સાથ ઝિંદગી ગુઝારના યે ઈસ્લામી તાલીમ હે.

★ હિદાયાત બરાએ નંદ(નણંદ) કો કૈસે રેહના હે?) :-

નંદ (નણંદ)કો ચાહિયે કે અગર ભાવજ ઉસસે ઉમ્રમે બડી હે તો ઉસ્કા ઈકરામ કરે ઔર બડી બહન સમઝે અગર છોટી હે તો છોટી બહન સમઝકર ઉસસે મુહબ્બત કરે. અપની માં ઔર ભાઈકો ભાવજ કે ખિલાફ ન ઉકસાએ અપને ભાઈ-ભાવજ મે કુછ અનબન દિલશિકની યા રંજીશ હો તો ઉસકો સુલઝાનેકી કોશિશ કરે બિંગાડને કી હરગિઝ કોશિશ ન કરે. અપની ભાવજકી ઝિંદગીમે બેચેની લાનેકી બિલ્કુલ કોશિશ ન કરે. અગર આપકે શોહર કી બહન (આપકી નંદ) આપકી ઝિંદગીમે દાખિલ હોનેકી કોશિશ કરે, આપકો ટોર્ચરિંગ કરે યા આપકે ખિલાફ આપકે શોહર ઔર આપકી સાસકો ભડકાએ યે આપકો પસંદ હે? નહી, તો ફિર હમ જો અપને લિયે પસંદ કરે વોહી અપની ભાવજ કે લિયે પસંદ કરે. અપની ભાવજ ઔર ઉસકે ઘરવાલોકી કભી બુરાઈ ન કરે. ભાવજ કી તારીફ કરતી રહા કરે તઅના ન મારે. અપને ભાઈકી ઔલાદ સે અચ્છા સુલુક કરે ખાસ કરકે ભાઈ-ભાવજકી ગૈર હાજરી મેં. આપ અપને મયકે (માં કે ઘર) આએતો અપની ભાવજ કો ભી ઉસકે મયકે જાનેકા

મૌકા દે. ભાવજ કે કામમે હાથ બટાએ ઉસ પર હુકમ ન ચલાએ. મુઆમલાત મે બિલ્કુલ સાફ રહે. મુદ્દતે દરાઝ તક ઔર વાલિદૈનકી વફાત કે બાદ ભી હમારી મુહબ્બત હમારે ભાઈ-ભાવજ કે દિલમે બાકી રહે અગર યે ચાહતે હે તો ફિર વાલિદૈન કી ઝિંદગીમે ખ્વામખાહ ભાઈ-ભાવજ કો પરેશાન ન કરે. અપને મયકે સે ખીંચકર અપની ઔર બચ્ચોકી જરૂરતે પૂરા કરનેકે ચક્કર મે ન રહે. ખુદ્દારી અપનાએ. આપકી ભાવજ આપકે યહાં ખુશહાલી મે હે ઔર આપ ખુશહાલી સે નિકલકર સુસરાલમે તકલીફમે હો તો ભાવજ પર હસદ ન કરે. બલ્કિ તકદીર પર રાઝી રહે. ગર્ઝ કોઈભી ઐસા કામ ન કરે જીસસે નફરતકા માહોલ ઘરમે પૈદા હો ઔર ભાઈ-ભાવજ કી નઝરોસે આપ ગિર જાએ. સામને યા છુપકર કોઈ ઐસી હરકત ન કરે જીસ્કી વજહસે આબાદ ઘર બરબાદી કી તરફ જાએ.હમેશા સુઈ-દોરી કી તરહ રહે કેંચી કી તરહ નહીં.

જો તુ કરતા હે છુપકર એહલે જહાંસે
કોઈ દેખતા હે તુઝે આસ્માં સે

નમાઝોકી પાબંદી, તિલાવતો ઝિક્ર કા ઈહતિમામ, ઈમાનદારાના

ચલન ઔર શરઇ પર્દે કે સાથ ઝિંદગી ગુઝારના યે આપકી ઝિમ્મેદારી હે.

★ હિદાયાત બરાએ શોહર (શોહર કો કૈસે રેહના હૈ?)

આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા તુમમે બેહતર વોહ હે જો અપની ઔરતો કે લિયે બેહતર હો.

(૧) જબભી ઘરમે દાખિલ હો મુસ્કુરાતે હુવે દાખિલ હો (૨) બીવી કે અચ્છે કામોકી તા'રીફ કરતે રહા કરે (૩) બીવી કે કામો મે દિલચસ્પી લે (૪) કભી કભી અપની બીવીકો હદિયા ઔર તોહફાભી દે (૫) બીવી કે સામને ઉસસે મુહબ્બતકા ઇઝહાર કરતા રહે. (૬) દિલ લગી ઔર દિલ જોઇ કી બાતેં ભી બીવીસે કરતા રહા કરે. (૭) બીવીસે કોઇ ગલતી યા કોતાહી હો જાએ તો તહમ્મુલ ઔર દરગુઝરસે કામ લે (૮) મિયાં-બીવી દોનો એક વકત મે ગુસ્સે ન હો. યા'ની બીવી ગુસ્સે મે હો તો શોહર કો ઔર શોહર ગુસ્સે હો તો બીવી કો ગુસ્સા નહી કરના ચાહિયે. (૯) આપસ મે નારાઝગી કી હાલતમે કભી ન સોએ. બલ્કિ સોને સે પેહલે મિયાં-બીવી એક દુસરે કો રાઝી કર લે. (૧૦) બીવી કા એક હક યે ભી હે કિ બીવી કે લિયે માહાના કુછ

રકમ તય કરલે ઔર ઉસે દે. શોહર ઉસ્કા હિસાબ ન લે દેકર ભૂલ જાએ તાકિ બીવી અપની મરજીસે ખર્ચ કર સકે.

ખાવિંદ કો ઘરમે રેહનેકા તરીકા ભી સીખના ચાહિયે કુછ ગલતિયાં ખાવિંદ અપની બીવી કે સાથ ઐસી કરતા હે જીસ્કી વજહસે બીવી કા એ'તિમાદ ઔર ભરોસા ખત્મ હો જાતા હે. ઔર વોહ દિલ હી દિલમે ઘૂટતી રેહતી હે નતીજે મે વોહ બહુત હૈરાનો પરેશાન રેહતી હે. વોહ ગલતિયાં યે હે (૧) બીવી કો નઝર અંદાઝ કરના ઉસ્કી તરફ ધ્યાન ન દેના. (૨) તલાક કી ધમકી દેના (૩) દુસરી શાદી કી ધમકી દેના (૪) બીવી કો સબકે સામને બેઈઝઝત કરના યા ઉસ્કી મઝાક ઉડાના (૫) બીવી કે લિયે પાબંદી ઔર ખુદ કે લિયે આઝાદી (૬) બીવી કી છોટી છોટી બાતોં પર નુકતાચીની કરના (૭) દુસરો કે લિયે બીવી સે ઝઘડના (૮) બીવી કે માં-બાપ ઔર ઉસ્કે ઘરવાલો સે બેરૂખી બરતના (૯) છોટી છોટી બાતોં પર બીવી પર શક કરના ઈલઝામ લગાના. જીસ તરહ હમ ચાહતે હૈ કિ હમારી બીવી હમારી હી બનકર રહે ઈસી તરહ વોહ ભી યેહી ચાહતી હે કિ મેરા શોહર મેરા હી બનકર રહે. (૧૦) બીવીકો વકત ન દેના.

શોહર કો ચાહિયે કિ અપની બીવીકો વકત દે. પૂરા દિન કામકાજ કા બોઝ ઔર રાતમે દેર તક દોસ્તો કી મજલિસમે રેહના જીસ્કી વજહસે બહુતસી ખરાબિયાં ઔર બુરાઈયાં જનમ લેતી હે.

લિહાઝા ઈન તમામ બુરાઈયોસે ભી શોહરકા અપને આપકો બચાના બહુત હી જરૂરી બલ્કિ ખુશગવાર ઝિંદગી બનાને કે લિયે ફર્જ હે.

ઈસી તરહ શોહર કો ચાહિયે કે વોહ અપની બીવીકે સાથ ખુશ અખ્લાકી સે પેશ આએ. અગર બીવીસે તબીઅત કે ખિલાફ કોઈ કામ યા નાગવાર બાત પેશ આએ તો સબ્ર કરે ઔર નરમી સે ઉસે સમઝાએ, મામુલી બાતોં પર ગુસ્સે સે પરહેઝ કરે બીવી કે ખર્ચ મે એ'તિદાલસે કામલે યા'ની હદસે ઝિયાદા તંગી ન કરે ઔર ન ફુઝુલ ખર્ચી કી ઈજાઝત દે, અગર એક સે ઝાઈદ બીવીયાં હો તો ઉન્મે હુકુક બરાબર રખે, બ કદ્રે જરૂરત રેહનેકે લિયે મકાન દે, કભી કભી બીવીકે મહરમ ઔર કરીબી રિશ્તેદારોસે ઉસે મિલનેકી ઈજાઝત દે. નીઝ હૈઝો નિફાસ કે અહકામ સિખકર બીવીકો સિખલાએ.

ઈસીતરહ બીવીકે સાથ સાથ અપને વાલિદૈન, ભાઈ બહન

ઔર રિશ્તેદારોકે હુકુકભી અદા કરે. અપને વાલિદૈનકી બુરાઇ બીવી કે સામને ન કરે. અગર બીવી કિસીકે સામને ઉન કી બુરાઇ કરે તો ફૌરન ઉસે હિકમત કે સાથ રોક દે ઔર કહો ખુદા કે વાસ્તે મેરી જન્નતમે રૂકાવટ ન બન.

નીઝ અપની ઔલાદ કી તરબિયતો તાલીમ કી પૂરી ફિકરો નિગરાની રખની હે. ખુદ શરીઅતો સુન્નત કી પાબંદી કે સાથ સાથ ઘર કે તમામ અફરાદ કી નિગરાની ભી રખે.

★તરબિયતે ઔલાદ કે સુનેહરી તરીકે

અબ યહાં સે અવલાદ કી પરવરિશ કે કુછ સુનેહરી ઉસૂલ શુરૂ કરતા હું. અગર ઉસ કે મુતાબિક બચ્ચોં કી પરવરિશ હુઈ તો યે બચ્ચા આગે ચલકર "બડા" બનેગા વરના "બુરા" બનેગા.

(૧) બચ્ચોં કો બચપન મેં જીન,ભૂત સે હરગિઝ ન ડરાઓ.
(૨)બચ્ચોં કો દુધ પિલાને ઔર ખિલાને કે લિયે વકત તય કર દો. ઉસ સે દો ફાઈદે હોંગે. ★ ઉન્કી તંદુરસ્તી ઠીક રહેગી ★વોહ બચપન હી સે વકત કી પાબંદી કરના સીખ જાએંગે (૩) બચ્ચોં કો હંમેશા પાક સાફ સુથરા રખો ઔર હંમેશા પાક-સાફ, સુથરા રેહને કી તાલીમ દો , કયું કિ સફાઈ પર તંદુરસ્તી કા મદાર હે.

(૪) હર વકત ઉન્કા બનાવ સિંગાર ન કરો. લડકા હે તો ઉસ કે સર પર બાલ ન બળ્હને દો રાત કો હંમેશા ઉન્કી આંખો મેં સુરમા લગાયા કરો. (૫)બચ્ચોં કે હાથો સે ગરીબો કો ખિલાના, કપડે દેના નીઝ પૈસે વગૈરા દેને કી આદત ડાલો , જીસ સે ઉન મેં ભી સખાવત કી આદત પૈદા હો (૬) ચિલ્લા કર બોલને સે રોકો ચિલ્લાકર બોલના બે અદબી હે.(૭) જીન બચ્ચોં કી આદતેં ખરાબ હો, આવારાહ હો ઔર પળ્હને લિખનેમેં ચોર હો ઐસે બચ્ચોં કી સોહબત મેં અપને બચ્ચોં કો ન જાને દો. ઔર ઉન કે સાથ ખેલને ઔર ફિરને સે ભી રોક દો. (૮) ઝૂઠ, ગીબત ગુસ્સા, ઈધર કી બાત ઉધર, લાલચ, ગાલી-ગલોચ, ધોકા - ફરેબ ઔર હર કિસ્મ કી બુરી આદતોં કી નફરત બચ્ચોં કે દિલો મેં પેદા કરો. અગર કોઈ બુરાઈ ઉન મેં હો તો ફૌરન રોકો.(૯) બચ્ચા સમઝદાર હો જાએ તો ઉસે અપને હાથ સે ખાને કી આદત ડલવાઓ. ખાને સે પેહલે ઔર બાદ મેં હાથ ધોને કા તરીકા સિખલાઓ. ઔર કમ ખાને કી આદત બનાઓ તાકિ બીમારી ઔર લાલચ સે દૂર રહે. (૧૦) બચ્ચોં કે બદન ઔર કપડે કી પાકી ઔર સફાઈ કા ખૂબ ખ્યાલ રખો (૧૧) મકતબ મેં જાને કે

લાઈક હો જાએ તો પેહલે કુર્આને પાક પળ્હાઓ નીઝ પળ્હને-લિખને ઔર સ્કૂલ કી તઅલીમ મેં બચ્ચોં પર ઝિયાદહ બોઝ ન ડાલો. ઈબ્તિદા મેં એક ઘંટા (કલાક) મુકર્રર કરો ફિર દો ઘંટે ઈસી તરહ ઉસ કી તાકત ઔર બરદાશ્ત કે મુતાબિક કામ લો. (૧૨) કભી કભી ઉન કો નેક લોગોં કે વાકિઆત સુનાતે રહો. (૧૩)ઉસે ઐસી કિતાબેં ન પળ્હને દો જીસ્મેં ઈશ્કો મુહબ્બત કી બાતેં હો, શરીઅત કે ખિલાફ બાતેં હો યા ઉસ મેં બેહુદા કિસ્સે, ગઝલે ઔર ગાને હો.(૧૪) સિનેમા, થેટર ઔર ઈસ કિસ્મ કે ખેલ તમાશે કી આદત ન હોને દો. નીઝ ગલત લિટરેચર ખાસ કર કે મોબાઈલ કે ગલત ઈસ્તિમાલ સે બચ્ચોં કો દૂર રખે ઓર નેટ ઓર નેટ કી ગલત વેબસાઈટોં સે ભી બચ્ચે કો દૂર રખે.

"નેટ હે હકીકત મેં જહન્નમ કા ગેટ "

(૧૫) તરબિયતે ઔલાદ મેં કંટ્રોલ કી બજાએ બચ્ચોં કો ગાઈડ કરે યાની ગલત કામ પર ડાંટ ડપટ ઔર માર-પિટાઈ કે બજાએ ઉન કી સહીહ કામ પર શફકત કે સાથ રેહબરી કરે. (૧૬) યે યાદ રહે કિ બાતોં કે ઝરીએ રેહબરી કે મુકાબલે મેં વાલિદૈન કી અમલી ઔર પ્રેકટીકલ ઝિંદગી યે બચ્ચોં પર ઝિયાદહ અષર

ડાલતી હે. (૧૭) રોઝાના બચ્ચોં કે લિયે દુઆઓં કા ઈહતિમામ કરે, માં-બાપ કી દુઆ જરૂર કબૂલ હોતી હે.

★ હિદાયાત બરાએ ખુસર (સસુર કયા કરે ?)

ખુસર (સસુર) અપને ઘર મેં ઉમ્ર ઔર મર્તબે મેં સબ સે બળ્હા હુવા હોતા હે લિહાઝા વોહ અપની બીવી, લડકે - બેટિયાં, બહુ, પોતે - નવાસે તમામ પર નિગરાની રખે ઔર કિસીસે ખિલાફે શરીઅત કોઈ ભી કામ હો તો ફૌરન રોક દે. ખુસર કભી સાસ બનને કી કોશિશ ન કરે, જીસ ઘર મેં ખુસર સાસ બન કે રેહતા હે ઉસ ઘર કા પૂરા માહોલ બિગડ જાતા હે. હર મુઆમલે મેં પૂરા પૂરા ઈન્સાફ કરે. કભી ઘર મેં કિસી કી અનબન હે તો કિસી કી ભી રિઆયત કે બગૈર હક ઔર સચ બાત કહે . ઔર યે ખ્યાલ કરે કિ અલ્લાહ તઆલા મુઝે ઔર હમ તમામ કો દેખતા હે ફિર મેં નાઈન્સાફી કરૂં ? નીઝ ખૂદ ભી શરીઅતો સુન્નત કી પાબંદી કે સાથ રહે (કયું કિ બડો કા અષર છોટો પર જરૂર પડતા હે) ઔર ઘર કે તમામ અફરાદ કો ભી ઈસ્લામ ઔર આમાલે ઈસ્લામ પર આમાદા કરે ઔર નિગરાની ભી કરે.

અગર ઈન બતાઈ હુઈ હિદાયાત પર હર એકને અમલ કર

લિયા તો ઉમ્મીદ હે કિ હમારા ઘર ઔર હમારી ઝિંદગિયાં ચૈનો સુકૂન કા ગેહવારા બન જાએગી.

★કુછ ઐસી ખરાબિયાં જો હકીકત મેં ગુનાહ હે લેકિન ઉસે ગુનાહ નહીં સમઝતે. : જૈસા કિ મામુઝાદ, ફૂફીઝાદ, ચચાઝાદ ઔર ખાલાઝાદ ભાઈ-બેહનોં કા આપસ મેં મિલના, બાતચીત કરના, દેવર અપની ભાભી કો ગાડી પર લે જાએ, દુકાન કા મુલાઝિમ અપની શેઠાની કો ગાડી પર લે જાએ યા કિસી જગહ છોડ દે, દોસ્ત ઔર દોસ્તોં કી બહુઓં કી મેઝબાની (ઉજાણી), કમ ઉમ્ર લળકા યા મર્દ બળી ઉમ્રવાલી લળકી યા ઔરત કો ગાડી પર લે જાએ, ઈસી તરહ નામહરમ મર્દ ઔરત કા આપસ મેં મિલના બાતચીત કરના યે તમામ ગુનાહ ઔર નાજાઈઝ હે.

★ઈસી તરહ હમારી એક ઔર ખરાબી ઔર ગલત ફહમી :

મંગની નિકાહ કા વાઅદા હે, નિકાહ નહીં હે, લિહાઝા મંગની કે બાદ લળકા લળકી કા આપસ મેં મિલના ગુનાહ કા કામ ઔર હરામ હે, આજકલ લળકી કી માં ઔર બેહનેં મંગની કે બાદ લળકી કો લળકે સાથ મુલાકાત કરાને મેં મદદ કરતે હેં, યે ભી ગુનાહ ઔર હરામ હે, ઔર યે સાથ દેનેવાલે ભી ગુનાહગાર હોંગે.

કિતાબ કો મંઝરે આમ પર લાનેવાલે મુઆવિનીન

૧.હાજી શોએબભાઈ શેઠ વીસનગરી ૨.એજાઝભાઈ શેઠવાલા
૩.હાજી તાજદારભાઈ ફારૂકી ૪.હાજી ફખરૂદ્દીનભાઈ કબૂતરવાલા
૫.હાજી હનીફભાઈ ખત્રી ૬.હાજી હબીબભાઈ ખેરૂવાલા
૭.હાજી હનીફભાઈ શેઠવાલા ૮.હાજી હબીબભાઈ કબૂતરવાલા
૯.હાજી ઈમ્તિયાઝભાઈ જીરાવાલા ૧૦.હાજી મુહંમદભાઈ બોરા(જીદાહ)
૧૧. હાફિઝ સલમાન સા. ૧૨. હાફિઝ ઉમૈર સા.
૧૩. હાજી શાકિરભાઈ ખેરૂવાલા ૧૪. ઓનેસ્ટ મેડીકલ (પાણીગેટ)

યે કિતાબ ઈન હઝરાત કે તઆવૂન સે અપને ખાનદાન કે ઔર તમામ કરીબી ઔર દૂર કે રિશ્તેદાર મર્હુમીન નીઝ પૂરી ઉમ્મતે મરહુમા કે ઈસાલે ષવાબકે લિયે છપવાઈ ગઈ હે. અલ્લાહ તઆલા તમામ મર્હુમીન કી મગ્ફિરત ફરમાએ,ઔર છપવાનેવાલોં કે કારોબાર મેં ખૂબ બરકત અતા ફરમાએ નીઝ ઈન્હેં દોનોં જહાં કી ભલાઈયાં નસીબ ફરમાએ.

આપસ કી નાઈત્તિફાકી દૂર કરને કા અમલ

وَنَزَعْنَا مَافِىْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ اِخْوَانًا عَلٰى سُرُرٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ (سورة الحجر)

હર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ ૧૧ મરતબા ઈસ આયત કો પઢકર આસમાન કી તરફ મુંહ કર કે ફૂંક દે.જબ તક કામિયાબી ન મિલે વહાં તક યે અમલ કરતે રહે.(હમારી પરેશાનિયોં કા કુર્આની આયાત સે ઈલાજ)

સોને કે ચાર મુખ્તલિફ તરીકે

હઝ.અબૂહુરૈરહ (રદિ.) કેહતે હે કિ એક દિન આપ (સ.અ.વ.) ને એક શખ્સ કો ઉંધા (પેટ કે બલ) લેટે હુવે દેખા તો આપને ફરમાયા ઈસ તરહ લેટના અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક ના પસંદીદહ હે. (તિરમિઝી)

ઉલમાને લિખા હે કિ લેટને કી ચાર સુરતેં હેં (૧) ઉલટા લેટના : યે એહલે ગફલત ઔર નાદાન લોગોં કા તરીક઼ા હે કે સીના ઔર મુંહ જૈસે અફઝલ અઅ્ઝા કો બિલાવજહ ઝલીલ કરતે હે ઔર યે એહલે જહન્નમ કા તરીકા હે . (ઈબ્ને માજા) (૨)બાંઈ કરવટ પર લેટના : (શુરૂઅ મેં) આરામ તલબ ઔર ગૈર મુસ્લિમોં કા તરીકા હે. (૩) ચિત લેટના : જો ઈસ તરહ સોતે હેં તાકિ આસ્માન ઔર સિતારોં સે કુદરતે ખુદાવંદી પર દલીલ પકડે અલબત્તા યે મકસદ ન હો ઔર પૈર ફેલાકર લેટે તો યે એહલે તકબ્બુર કા તરીકા હોગા. (૪) દાઈ કરવટ પર લેટના યે સુન્નત હે ઔર નેક લોગોં કા તરીકા હે જો દાહને હાથ પર સર રખકર સોતે હે તાકિ ગફલત કી નીંદ તારી ન હો ઔર વોહ ઈબાદત સે રેહ જાએ. (મઝાહિરે હક હિસ્સા-૪)

નોટ : દાહની કરવટ પર લેટે ફિર નીંદ મેં રૂખ બદલ જાએ તો કોઈ હરજ નહીં.

બોલના ચાંદી હે તો ખામોશી સોના હે.

બોલના જુર્મ તો નહીં લેકિન ખામોશી મેં ભી જાન હોતી હે.
સારે ગુલશન કી આબરૂ હોકર કલિયાં બેઝુબાન હોતી હે.

આપ (સ.અ.વ.) ચાર મોકો પર ખામોશ રેહતે.

ચાર મોકો પર આપ (સ.અ.વ.)ખામોશી ઈખ્તિયાર ફરમાતે : (૧)અગર કોઈ બાત ઐસી હોતી જિસ કે જવાબ દેને યા જિસ પર બાત કરને કો આપ (સ.અ.વ.)બેહતર ન સમઝતે તો ઉસ કો બરદાશ્ત કરતે વકત ખામોશ રેહતે (૨) કિસી વકત જબ હોશિયાર રેહને કી જરૂરત હોતી તો ભી આપ (સ.અ.વ.) ખામોશી ઈખ્તિયાર ફરમાતે (૩) કિસી બાત મેં અંદાઝા કાઈમ કરતે વકત યા રાઈ કાઈમ કરતે વકત ખામોશ રેહતે (૪) કિસી બાત કો સોચને ઔર ઉસ મેં ગોરો ફિક્ર કરતે વકત ભી ખામોશી ઈખ્તિયાર ફરમાતે. (નશ્રુ ત્તીબ)

ગીબત સે રોકનેવાલા દુરૂદ શરીફ

આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા જબ તુમ કિસી મજલિસ મેં બેઠતે હુએ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

પઢ્હો તો અલ્લાહ તઆલા તુમ પર એક રહમત કા ફરિશ્તા ઐસા મુકર્રર ફરમાએગા કિ જો ગીબત સે તુમ કો રોકેગા, ઔર જબ મજલિસ સે ઉઠતે હુએ ઈસે પઢ્હ લો તો યે રહમત કા ફરિશ્તા લોગોં કો તુમ્હારી ગીબત સે મના કરેગા. (અલ-કવલુલ બદીઅ બાહવાલા ઈલ્મો અમલ)

يَارَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ